

A TENGERPART

NAPILAP.

V. évfolyam.

FIUME, péntek, 1908. augusztus 14.

173. szám.

Kiadóhivatal (telefonszám 229)
Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház I. emelet.
Szerkesztőség és fő-kiadóhivatal (telefonszám 954)
Susák Uskočka ulica 54. II. emelet.
Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 920.

Előfizetési ár:
Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . . 12 kor. Egy hónapra . . . . 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET
a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petít sorja 40 fillér.

A fiumei magyarság erősítése.

Drenova tudvalevően Fiume egyik alközsége, melynek lakóiról eddig csak azt tudtuk, hogy horvátok. Most azonban kiderül, hogy mégsem a szláv keselyű a jelvényük, hanem az a bizonyos két fejű sas, amelynek legdiszesebb mintája ott ékeskedik a Torre civika tetején. Ez azonban mellékes körülmény.

Háborúság tört ki Drenovában azért, hogy a zengyi püspökség egy olasz érzelmi papot áthelyezett egy horvát parókiára és helyébe egy horvát harcost akart küldeni a fiumei alközségbe. A dologból valóságos konfliktus támadt s ma már harcban állnak az olaszok a horvátokkal. Mi magyarok csak távolról szemléljük ezt a béka-egérharcot. Semmi közünk ehhez a viaskodáshoz, amelyben a horvátok és olaszok veszik ki a részüket. Bennünket ugyancsak kevésbé érdekel, hogy az olaszok avagy a horvátok kerülnek-e ki győzedelmesen a most folyó harcból. Nekünk magyaroknak a magunk ügyeivel kell törődnünk, a mi pozíciónkat kell erősíteni. S ha a kormány nem támogatja ezt az igyekezetünket, támogassuk önmagunk.

Elég szomorú körülmény az, hogy Fiumében a mindenkori kormányok egyszer az olaszt, máskor a horvátot támogatják, a magyart, a fajfentartó elemet pedig teljesen játékon kívül hagyják, mellőzik, sőt sokszor még üldözik is.

Fiumében a mindenkori kormányoknak egy törekvést kellene támogatniok: a *magyarság erősítését*. Hiszen azzal úgy sem megy semmire, ha a másik két erős elemet támogatja. Elfogulatlanul állíthatjuk, hogy sem az egyik sem a másik nem fogja megvédeni Fiumét Magyarország részére. Az egyik oldalon a szeparatisták törekvéseit látjuk érvényesülni, míg a másik részről a horvát Fiume után vágyakoznak. Fiumében a magyarság az az elem, amely megadja a súlyt a mérleg serpenyőjében. Statisztikai adatokból tudjuk, hogy a magyarság minden támogatás nélkül mennyire erősödött. Ma már a lakosság számottevő hányadát alkotja és pénzével a másik két elemet támogatja. Hétezer magyar ember él most Fiumében s jövedelmét legnagyobb részét olyan helyeken költi el, ahol olaszul, németül vagy horvátul kell beszélnie.

Tanulhatnánk az angoloktól. Albion büszke fia mindenütt angolul beszél s ahol megveti a lábát, megköveteli, hogy nyelvét tudják. Fiume a miénk s mi mégsem követeljük, hogy itt a magyar nyelv, a magyar állameszme érvényesüljön. Sőt: a végtelenségig határos indolenciánk következtében még azt sem támogatjuk, ami magyar van egyetlen kikötővárosunkban.

Hogy csak egyes apró példákat említ-

sünk, magyar fűszerbolt egyetlenegy sincs Fiumében, pedig ezekre megy az az összeg, amit ilyen kereskedésekben költünk. Kávéház kettő kivételével olasz, német és horvát kezében van. A magyar ember ott költi el jövedelme jó részét, ahol a pincérel németül, sokszor meg olaszul kénytelen povedálni. A divat-áru üzletekkel is majdnem így vagyunk. Mézárós egyetlen egy magyar volt rövidesen Fiumében s ezt is szerencsésen agyontámo-

gattuk. Ez a mi sovinizmusunk, a mi fajszeretünk. Közönyösségünk folytán meggazdagodik az idegen, aki batyúval a hátán jött Fiuméba koldulni s utóbb még nekünk parancsol a házában. A gyárakban legnagyobb részben idegen munkások dolgoznak s magyar vállalatok amelyek óriási állami támogatásban részesülnek, idegen friuli meg faliai munkásokat alkalmaznak s élvezik a magyar kenyér éltető erejét. Zanelláéknak természetesen ez tetszik, ez kell. A magyar tőke csak vándoroljon az olyan zsebekbe, amelyek az ő boltját támogatják. A magyar ember itt nem törődik semmivel, csak úgy máról holnapra él s nem tudja, hogy mit hoz a jövő.

Kérdjük: *szabad-e nekünk magyaroknak a magunk érdeke ellen cselekedni?*

Minden józanul gondolkodó magyar ember tüstént megadja erre a kérdésre a helyes választ.

Föl kell ébrednünk a hosszú letargiából s hozzá kell látnunk nekünk is a munkához, amíg nem késő. A kormány ismerje meg végre kötelességét s lássa be, hogy Fiumében az egyetlen mód az állameszme érvényesülésére a magyarság erősítése. Ennek a célnak a szolgálására kell vállalkoznia Fiume kormányzójának s akkor mi leszünk az elsők, akik sietünk elismerésünkkel.

Erre a felsőbb támogatásra azonban ne számítsunk. A sok csalódásból már okulhattunk volna. Fiumében mindenkor rossz irányban kormányoztak s ezeknek az áldatlan viszonyoknak a következményeit nyögjük ma is. A magyarnak itt semmi joga. Egyre fosztogatják, üldözik s valóságos csoda, ha nem fásult el teljesen az érzéke a magyar-ügy iránt.

Lépjünk sorompóba. Adják ki a magyar vállalatok a jelszót: *lehetőleg magyar munkást alkalmazzunk.*

Magyar vállalkozás itt minden s ha csak bizonyos mértékben érvényesül ez az elv, akkor is szaporodik, erősödik a magyarság. S a számban való növekedéssel járna új magyar vállalkozások megteremtése. Egymás után telepednének le a különböző kisipart üzö vállalkozók, kávéosok, cipészek, hentesek, fűszerezők stb. Sok magyar ember jutna így módon kenyérhez s talán sikerülne idekötni azokat a vé-

reinket, akik elszakadni készülnek a hazától. Fiumében több ezer magyar ember jutna kenyérhez, ha a magyar vállalatok kiadnák a fentemlített jelszót.

Mindenütt magyar embert kell előnyben részesíteni a sok bevándorolt külföldi sakkal szemben s ha a munka nem is megy olyan könnyen, ha nem is lehet esetleg kiturni a már biztos pozíciókban levőket: eredményt így is el lehetne érni. Csak jóakarát, fajszeretet és magyar érzés kell hozzá. Enélkül nem megyünk semmire s hiábavaló a sok panasz és jajkiáltás. Ha nem akarunk magunkon segíteni, miért segítsen rajtunk más?

— **Az Adria tengerhajózási társaság új szerződése.** Az Adria magyar királyi tengerhajózási társaság szubvenció szerződése tudvalevően 1911-ben jár le, de a társaság igazgatósága a kormánnyal egyetértve abban állapodott meg, hogy a szerződését annak lejártá előtt meghosszabbítja tíz esztendőre. Ezt a meghosszabbítást azért kéri a társaság, mert újabb beruházásokat csak akkor hajlandó tenni, ha a kormány biztosítja a vállalat üzleti stabilitását. Most azt halljuk, hogy a kereskedelmiügyi kormány és a társaság igazgatósága befejezték az előzetes tárgyalásokat s csupán a szerződésnek a részletes megszövegezési munkálatai vannak hátra, melylyel szeptemberben elkészülnek a tárgyaló felek. A szubvenció fölemeléséről nincs szó. Az új szerződést az ősszel a törvényhozás elé terjeszti a kormány. Itt említjük meg, hogy az Adria részvényeinek árfolyama a mai börzén 398 koronáról 400 koronára emelkedett.

Fiume és a munkásbetegsegélyezés.

— **A bajok kutforrása.** —

A munkásbiztosítás intézménye tudvalevően az országban mindenütt érvénybe lépett — Fiume kivételével. Fiume tehát ismét a boldog kivétel. Hogy a törvény életbeléptetése miatt késik épen Fiumében, arra már egy előző cikkünkben rámutattunk. Ebben is, mint mindenben, extrawurstot akarnak. Egy fiumei munkaadó, aki jól ismeri a munkásbiztosítás körül folyó bajokat érdekes levelet küldött nekünk, amelyben kárhóztatja a munkaadóknak ismert állásfoglalását, amelylyel lehetőleg ki akarnak bújni az illetékek fizetése alól. Már pedig a munkásbiztosítást másként, amint az a törvényben meg van jelölve, nem lehet Fiumében sem alkalmazni. A munkásokra itt csak azok az elvek lehetnek irányadók, mint az ország többi részében.

Egészen más volna, ha a munkásbiztosításba belevonták volna a tengerészek biztosításának ügyét. Így azonban teljesen megállja Fiumében is a helyét.

A munkásbiztosítás körül azonban más bajok is vannak, amelyek természetesen kiható erővel bírnak Fiuméra nézve is. Nagyszerű a mi szociális törvényhozásunk. Rengeteg a mi szociális törvényünk. És gyalázatosan rossz a mi szociális törvényalkotásokra szoruló népünk helyzete.

Honnan ez ellentét? Onnan, hogy először is nálunk mindenre igyekeznek rásütni a szociális jelzőt. Ha az államkasszának új jövedelmek kellenek, törvényt csinálnak s ráfogják, hogy ez szocialista törvény. Megteremtették azt a nagy és lényegében üdvös intézményt: a munkásbiztosítási törvényt, büszkélkedtek vele, hogy élén fogunk haladni Európának, egy szocialis mintaalkotást fogunk bemutatni a világnak — és ma amikor már féléve teljes erővel dolgoznia kellene az intézménynek a munkás-ság javára, ma még mindig ott tartanak, hogy a megalakulás nehézségeivel küzdelem, sőt e nehézségek már-már kudarcba kezdik sodorni az egész alkotást.

Az 1907. XIX. t. c. munkásbiztosító pénztárakat létesített. Ezek pedig nem funkcionálhatnak, mert egyik lényeges szervük az Országos Munkásbetegsegélyező és Balesetbiztosító Pénztár nem tud megalakulni. Nem alakulhat meg, mert ekörül frivol játék, vagy talán még helyesebben mondva fogócska játék folyik.

Az országos munkásbiztosító pénztár törvényadta jogával élve, megalkotott, vagy talán csak kialakított egy alapszabály tervezetet, melyet jóváhagyás végett az Állami Munkásbiztosító hivatalhoz terjesztett fel. Ez azonban törvényes hatáskörét túllépve, ezt az alapszabály tervezetet sem el nem utasította sem jóvá nem hagyta, hanem azt egyszerűen egész valójából kiforgatta azt a csekély autonóm jogot is, melyet az Országos Munkásbiztosítási pénztár a maga számára fenntartott, megsemmisítette, ugyanezt cselekedte a szolgálati szabállyal is — és most azt készül megvalósítani, hogy ez az alapszabály és ez a szolgálati szabály legyen az, amelyet az önkormányzati joggal bíró testület magáénak vallhat.

Csinos ez a frivol játék, örömeik telhet benne azoknak, akik szeretik a „kűnn a bárány benn a farkas” című játékot; csak azt felejtik el, hogy vannak olyanok is, még pedig sokan, több százezeren, akik felszisszennek e játék hallatára, mert a tét az ő bőrükre megy. A biztosítottak ezek, akik fizetnek s egészségükkel és testi épységükkel vannak érdekelve a játszmában; ők nem vigadnak ennek a frivol játéknak láttára. A sérültek száza nem juthatnak baleseti, az özvegyek özvegyi járandóságukhoz, mindaddig, míg az intéző, illetve az intézkedést magáénak vindikáló biztosító hivatal a maga játékszenvedélyét ki nem elégítette. Így érthető, hogy a közel egy millió biztosított égő türelmetlenséggel várja, mikor lesz már vége ennek a frivol játéknak.

De nem csak ők várják a játék végét, várva várja az egész Európa is. Néhány hét múlva Rómába kongresszusra gyűl össze egész Európa kultur nemzeteinek humanitárus társasága, mely most ez egyszer Magyarországon látja a vezetőt, a mestert. Európaszerte várják a magyar állami munkásbiztosítás eredményeit, tanulságait és tanulni vágnak a magyartól. Ezen a kongresszuson bemutathattuk volna kulturmivoltunkat s a művelt világ elé állított volna egyszer Magyarország, mint uttörő a humanitárus intézmények, a munkásjóléti intézmények terén.

Amde azokkal az eredményekkel, azzal az ádaitan herce-hurcával, amelyet az intézmény eddig hozott, ne álljunk Európa elé. Más nem mutathatnánk, mint egy szárnyaszegett intézményt, egy felfordított törvényalkotást, egy provinciális jellegű tülekedést.

A hivatal, amely drákói cenzurával tiltja el még díjnokától is a mellékfoglalkozást, hogy a politikától hermetice elzárja az országos pénztári alkalmazottait, önmaga az egész intézményt a politika szolgálatába állítja.

Nem akarunk egyelőre mélyebben bele menni az új intézmény körül folyó áldatlan és csuf tülekedés részletes ismertetésébe és bírálatába. De látván ezeket a dolgokat és látván azt, hogy a hajsza már-már megfojtással fenyegeti magát az egész szociális intézményt, kénytelenek vagyunk megállítani kiáltani és nyomtatékosan figyelmeztetni mindazokat, akiket illet, hagyják végre abba a frivol játékot. Az új intézmény a dolgozók és a dolgoztatók részére üdvös szociális alkotásnak készült, nem pedig a magánérdeket hajszolók sakktablájának!

Közleményeink csakis a forrás megnevezésével vehetők át.

UJDONSÁGOK.

— **A király születésnapja.** A helybeli izraelita hitközség kedden f. hó 18-án délelőtt 11 órakor Ő felsége születésnapján istentiszteletet tart a Pomerio-utcai templomban.

— **Leánykereskedők munkában.** Fiume város rendőrfőkapitánya nagyon jól ért ahhoz, hogyan kell magyar újságírókat kitoloncoltatni, lecsuktatni, de ebben aztán ki is mérül az ő bölcs rendőri tapéntata. Ha valakit meglópnak, ha beírósról hallanak hírt, kérdőjellel válik a kitünő rendőrfőnök s nyomoz, de eredménytelenül. A napokban, mint megbízható forrásból értesülünk egy huszonhét személyből álló leányexport szállott hajóra a fumei kikötőben. Csinos kis szám, mégis kevese ahhoz, hogy a fumei rendőrség észre vegye s utját vágghassa a lelketlen leánykedők gaz manipulációjának. Persze a polgári rendőrök a kikötőkben csak azért tartanak szolgálatot, hogy a gyanutlan magyar újságírókra vadásszanak s emellett másra nem jut idejük.

— **A kikötői pótlék.** Megbízható forrásból értesülünk, hogy *Wekerle* Sándor miniszterelnök újból megígérte *Nákó* Sándor gróf kormányzóknak, hogy a fumei állami tisztviselők kikötői pótlékát megadja, hogy a nehéz megélhetési viszonyokon segítsen. Tehát nem hiába való volt a biztatásunk. A kormányzó végre szükségét látta annak, hogy erélyesen követelje az állami tisztviselők drágasági pótlékát. A pótlék úgy kedvező elintézésére azonban kétségkívül az osztrák kormány eljárása adta meg az impulzión. Ott ugyanis a napokban adták meg a tengermelléki állami tisztviselőknek a Karszt-pótlékot. Reméljük, hogy a miniszterelnök ígéretét ezuttal az intézkedés is követni fogja.

— **Szerződötetés.** *Rubos* Árpád, Balla Kálmán társulatának tagja és operettrendezője, elszerződött *Mezei* Béla győri színigazgatóhoz, aki most Pöstyén fürdőben működik társulatával.

— **Az abbaziai császárbülső.** Bécs városa példájára a szomszédos osztrák tengeri fürdő, Abbazia is fényes ünnepek keretében szándékozik megünnepelni az agg osztrák császár uralkodásának hatvan éves évfordulóját. A nagyszabásúnak ígérkező ünnepély programját a fürdőigazgatóság tegnap bocsátotta ki. Felszólítja a lakosságot házaik fellobogozására és kivilágítására. Legérdekesebb a dologban az, hogy a fürdővendégek nagy százaléka magyar. Kénytelen-kelletlen ezeknek is ünnepelelniök kell a loyális osztrákokalegyütt a fekete-sárga zászló alatt.

— **A haditengerészeti akadémiában** a fölvételi vizsgálatok szeptember 10-én kezdődnek. Az első évfolyamra 30 jelentkezőt jegyeztek el.

— **Kivándorlók utlevele.** A rendőrség letartóztatta Vild Lipót 26 éves torontali illetőségű munkást, aki öcsse utlevelével akart Amerikába vándorolni. Egy napi elzárásra és öt korona pénzbüntetésre ítélte.

— **Razzia.** A szusáki rendőrség az elmúlt éjjel razziat tartott a Deltán, a Baross kikötőben és Brajdicán. Összesen tíz gyanus alakot fogtak el, akik közül többet köröztek a hatóságok.

— **Az „Ultonia” utjáról.** A Cunard-társaság „Ultonia” gőzöse, mint már jelentettük, tegnap reggel kikötőnkbe érkezett. A hajó parancsnoka jelentést tett a révhivatalnál, hogy utközben, múlt hó 19-én, mikor a hajó az oceánon járt, Briganti Mária olasz kivándorló asszony egy egészséges leánygyermeknek adott életet. Az anyát és az újszülött leányt Nápolyban tették partra. Ezenkívül még három eseménye volt a hajónak. Hazahozták Lengyel László 31 éves kivándorlót, akit szerencsétlenség ért, továbbá Szombati József 20 éves és Urbár Zsófia 13 éves fiúbajos kivándorlókat. A két utóbbit a városi kórházban helyezték el.

— **A rétsági haramiákat elfogták.** Két hete múlt, hogy a rétsági vakmerő rablógyilkos támadást elkövették s a hatóság legmész-szebmenő fáradozásai dacára sem sikerült egész a mai napig a tetteseknek nyomára bukkanni. Ma, mint budapesti tudósítónk jelenti, a véres esemény szereplőit, névszerint Őrics Györgyöt,

Marovics Nákót és Grolics Mihályt a tescheni rendőrség letartóztatta. Újságpapírba göngyölve mintegy tizenhetezer százharmincöt korona papír és ezüst pénzt találtak náluk. Az illetékes kir. ügyész indítványt tett a bűnös emberek kiadatása iránt; pár nap kérdése csupán és az elvetemült rablógyilkosok a Markó-utcai fogházban fogják várni bírálk igazságos ítéletét.

— **Letartóztatott katonaszőkevény.** A rendőrség letartóztatta Ilic György 22 éves krapinai illetőségű napszámost, akit a zágrábi katonai hatóság körözött szőkés miatt. A katonaszőkevényt átadták a hatonai hatóságnak s még ma Zágrábba szállítják.

— **Fenicse színház.** Az olasz operett társulat ma este Louis Warney „Fanfan la Tulipe” című operettjét hozza színre.

— **Kerékpárverseny Fiumében.** A pólai „Veloce Klub” e hó 15-én kerékpár kirándulást rendez Fiuméba, amelyen sokan vesznek részt. A kerékpárosok 230 kilométer utat tesznek meg.

— **A kikötőből.** Augusztus 13-án. Indult: „Columbia” osztrák gőzös Bostonba 1000 tonna magnessittel.

— **Mérsékelt áru menettérti jegyek kiadása Szent István ünnepnap alkalmából.** A Szent István ünnepnap alkalmából a magyar királyi államvasutak igazgatóságától vett értesítés szerint a nevezett vasut, valamint a kassa—oderbergi vasut magyar vonalainak összes állomásairól, az üzemükben álló helyi-érdekű vasutak állomásainak és a szomszédos forgalomnak kizárásával — mind a három kocsiosztályra nézve Budapestre mintegy harminc százalékkal mérsékelt áron menettérti jegyek adatnak ki. Ezen menettérti jegyek folyó évi augusztus hó 18—20. napjain az utóbbi napon azonban csak a reggeli órákban Budapestre érkező — valamennyi személyszállító vonathoz (expresszvonatok kivételével) fognak kiadni. E menettérti jegyek öt napig érvényesek oly módon, hogy a kiadás napját első napnak számítva, érvényességük az ötödik napon éjféltől lejár; megjegyezvén azonban, hogy a visszatérés legkorábban csak folyó évi augusztus hó 20-án délután történhetik, korábbi visszatérés esetén e jegyek érvénytelenek. Az utazás megszakításának sem menet, sem jövevény nincs helye. Gyermekre külön kedvezmény nem engedélyeztetik.

— **Esti kirándulás a tengeren.** Pénteken f. é. augusztus 14-én az Ungaro Croata társaság „Tátra” nevű gőzöse esti kirándulást tesz Portoré és Cirkvenicából a zenggi csatornán. Indulás Portoréból este 8 órakor, Cirkvenicából 9 órakor. A gőzös cirkvenicába éjfel 11-kor és Portoréba éjfelkor tér vissza. A hajón a honvéd zenekar fog hangversenyezni. Menetdíj személyenként 2 korona. Jegyek a hajón válthatók.

x **Cirkvenicába** utazóknak figyelmébe ajánljuk Crnkovics József cirkvenivai szállodáját és vendéglőjét.

x **Valamennyi robbantószer** közül a legveszélytelenebb a *Titanit*, mely sem ütéstől, sem melegtől nem robbanhat fel s hatásában óriási erejű. Képviseleje Fiumében Piazza István Rastocine 348.

— **A fumei gépészek és villanyszerelők szervezködő gyűlésüket** e hó 13-án, csütörtökön este 8 órakor tartják meg a „Munkás-otthon” nagytermében. Ezuton is felkértek tehát az összes hajó- és gyári gépészek valamint a szerelők, hogy mindannyian ott megjelenni sziveskedjenek.

— **Magyar felolvasás.** A Fiumei Munkásotthon-ban (Via Fiumara 2.) f. évi aug. hó 13-án, csütörtökön este 8 órakor magyar felolvasás lesz a „politikai és gazdasági helyzet” címen. Belépődíj nincs. Érdeklődők szivesen láttnak.

Telefon-számok :

Szerkesztőség	954
Kiadóhivatal	229
Nyomda	920

Minden a kihordás vagy szétküldés körül felmerülő panaszt levelezőlap vagy telefon útján sziveskedjenek nekünk bejelenteni.

Előfizetési felhívás.

Augusztus 1-re új előfizetést nyitottunk „A TENGERPART”-ra, amely Fiume egyetlen számottevő magyar napilapja s jól értesültsége valamint őszinte s törhetetlenül sovén magyar politikája miatt méltán számíthat minden magyareMBER támogatására.

Aki még nem előfizetője lapunknak, siessen leróni azt a kötelességét, amelylyel minden magyar ember a közjóért munkálkodó magyar sajtóval szemben tartozik.

„A TENGERPART”

most már ötödik esztendeje szolgálja mindenkitől függetlenül az országnak ezen a végpontján a magyar nemzeti és gazdasági érdekeket s mennél erősebbé tesszük, annál jobban felelhet meg nagy hivatásának.

Előfizetési árak :

Egész évre . . . . . 24 korona
Fél évre . . . . . 12 „
Negyedévre . . . . . 6 „

Telefon 229. sz.

„A TENGERPART”
kiadóhivatala.
Vicolo dell' Ospedale
Wurzer-ház I. em.

Távirat ◀▶ Telefon.

Uralkodók találkozója.

ISCHL, aug. 13. Edvárd angol király ma délelőtt 11 órakor Marienbadba utazott. A pályaudvaron Ferenc József király és egész udvara megjelent. A két uralkodó a polgárság zajos óvációi közepett nagyon szívélyesen búcsuzott egymástól.

Öngyilkos vasuti alkalmazott.

VAJDAHUNYAD, aug. 13. Lázár Béla Máv, alkalmazott ma reggel a robogó személyvonat elé vetette magát. A szerencsétlen embernek csak a borzalmasan megcsontított és összezuzott holttestet találták meg. Öngyilkosságának oka gyógyíthatatlan betegség.

A rétsági haramiak Fiumében?

BUDAPEST, aug. 13. A mult hetekben lezajlott rablógyilkosság tettesei közül hármát a tescheni rendőrség letartóztatta. A budapesti központi vizsgálóbíró most táviratilag elfogató parancsot bocsájtott ki ellenük. A borzalmas büncselekmény főbb tettesének hollétéről semmi bizonyosat nem tudnak. Azt hiszik, hogy Fiumében tartózkodnak s Amerika felé igyekeznek. A fiumei rendőrség szintén táviratilag nyert elfogató parancsot a többi tetteseket illetően.

Vázsonyi és Lengyel.

BUDAPEST, aug. 13. Lengyel Zoltán és Vázsonyi Vilmos egy újságíró előtt kinyilatkoztatták, hogy az ősszel erős harcot indítanak a plurlális szavazati jog ellen, mely — szerintük — sérti a magyar alkotmányt.

Keresztényszociálisták a zsidók ellen.

SZEGED, aug. 13. Szegedi tudósítónk jelenti: Ma reggel városzerte nagy izgalmat okozott az ottani keresztényszociálista párt vezetősége által szerkesztett nyomatott falragasz. A falragasz szövege zsidóság elleni izgatást tartalmaz. A szegedi királyi ügyészség a falragaszokban izgatást lát s azoknak szerzőjét Román Endre keresztényszociálista párt titkárt letartóztatta. Ebben az ügyben úgy a szegedi függetlenségi mint a szociálista párt vasárnap népgyűlést tart, mely előreláthatólag igen zajosnak ígérkezik.

Szmercsányi püspök a ravatalon.

NAVYÁRAD, aug. 13. Szmercsányi Pál, a Saint Mórban elhunyt nagyváradi püspök holtteste ma délből érkezett meg Nagyváradra. A megboldogult hült tetemeit a vasuti állomásonál Palotai László nagyprépost vezetése alatt nagyszámu papság várta. A beszentelést fényes segédlettel Palotai végezte s a holttestet a 37-ik gyalogezred diszszázadának kíséretében papok szállították be a püspöki rezidenciába, ahol azonnal hozzáállták a ravatal felállításához.

Az osztálysorsjáték huzása.

BUDAPEST, aug. 13. Az osztálysorsjáték mai huzásán az 178,583 sorsjegy 80000 koronát nyert.

Szerelmi dráma a fővárosban.

BUDAPEST, aug. 13. Rémes szerelmi dráma játszódott le ma a Bérkocsis-utcában. Novák József jómódu iparos régebb idő óta szerelmi viszonyt folytat Tetz Mariska szobalánnyal. A leány pár nap óta a szokónál hidegben viselkedett Novákkal szemben. Ma megleste a leányt a Bérkocsis utcában s egy hosszú késsel halálra szurkálta. Novákot a rendőrség letartóztatta. Kihallgatás után átkísérik a királyi ügyészséghez.

Katonaorvosok tömeges leköszönése.

BÉCS, aug. 13. A mai katonai rendeleti lap ismét nyolc katonai orvos önkéntes lemondását közli. Ezenkívül a hadügyminisztériumhoz még körülbelül negyven katonaorvos leköszönése érkezett be eddig. A tüntető leköszönések oka a katonai orvosi kar körében uralkodó nagyarányú elégtelenség, mivel jogos kívánságaik évek óta süket fülekre találnak. Az orvosok létszáma a hadseregben már oly kicsiny, hogy a szervezett állásoknak körülbelül harminc százaléka betöltetlen jelenleg.

A „Leopard” utja.

BÉCS, aug. 13. Kobeból táviratozzák, hogy a „Leopard” magyar-osztrák hadihajó e hó 11-én odaérkezett s nyolc napig marad ott. A hajón minden rendben van.

CIGALE

tengeri fürdő

Lussinpiccolo mellett. — 200 kabin.

„De la Ville”

szálloda, kávéház és étterem.
FIUME, Deák-korzó.

Az átutazó és a helybeli magyar-
ság legnagyobb és legked-
veltebb találkozó helye.

Tulajdonos
Szentgyörgyi Ferenc.

Titanit a modern kor legjobb robbantó anyaga.

Nem fagy. Teljesen veszélytelen. Nagyon olcsó. Hatása rendkívül erős. Kivánatra díjtalan próbarobbantások.

Képviselet: Piazza István, épít. vállalkozó
Fiume Rastocine 348 Telefon 945.

Első fiumei magyar uri és női fodrász terem az Adria Palotában.

Külön női teremben hajmosás, fésülés, és mindennemű modern hajmunkák végzetnek.

Az uri teremben pontos és jó kiszolgálás.

VARIETÉ INTERNAZIONALE

Estéknként kiváló művészierők fellépte

Via Alessandrina 3. Kezdeté 9 órakor.

A FIUMEI KERESKEDELMI BANK

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

ADRIA PALOTA FIUMÉBAN ADRIA PALOTA

betétkönyvek és folyósámlák után

4% netto kamatot

térít meg felelnek.

A járadékadót a bank önmaga viseli.

Halál a poloskákra!!!

DESODEROL

az egyetlen radikális szer poloskák és más férgek ellen. Ragadós betegségek ellen fertőtlenít. Elarusító

Graf R. Fiume Riva Canale Telef. 622.

Literje K 1.50 házhoz szállítva.

Lakások fertőtlenítése elvállaltatik.

Egy csinos lakást tartalmazó

elegáns villa eladó

a fiumei dohánygyártól 7 pernyi járására. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Használt és új

zsákok raktára.

Bel- és külföldi gyártmányu új és használt zsákok vétele és eladása.

Rupnik Emil

Orményi-tér 6. sz. Steinmann-féle ház.

Telefon 226. sz.

Tiszteséges nő némi nyelvismerettel

fürdőszolganőnek felvétetik

az Ilona fürdőben, Fiume Scoglietto.

Marse L. Fiume

Via Governo (Corso).

Újonnan érkezett száma- és nemezkalapok a legelső bel- és külföldi gyárakból. Gyermek-különlegességek. Panama-kalapok.

Csinos lakás kiadó,

3 szoba, berendezett fürdőszoba és mellékhelyiségekkel. 960 K. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

GYÓGYSZERTÁRA

a városi torony mellett.

Ajánlja magát minden orvosi rendelés azonnali és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszerzappanok, az összes ásványvizetek, toalettcikkek és szepitőszerek stb. stb.

Globus

Hírlapügynökség.

Újság-elárulás rögön a vonatok érkezése után.

Fiume, Vincenzo de Domini utca
(az Europa szálló közelében).

CANTRIDA FÜRDŐ ÉS VENDÉGLŐ

Vasár- és ünnepnapokon
katonahangverseny.

Kombinált villamos vasuti és fürdőjegyek:
Felnőtteknek: Fiumara-Cantrida 70 fill. Giard. pubb.-Cant. 60 fill.
Gyermekeknek: " " 50 fill. " " 40 fill.
Ez árakban befoglaltatik a villamos vasut oda-vissza,
az omnibus, a fürdés és a fehérnemű.
Tíz jegyet tartalmazó blockok árai:
Felnőtteknek: a Fiumarától 6.— kor., népkerttől 5.— kor.
Gyermekeknek: " " 4.40 kor., " " 3.40 kor.
Jegyek és blockok kaphatók a villamos vasut kalauzainál
és a fürdőpénztárnál.

Remek árnyas kert és nagy terrasz.

Szobák idegeneknek. — Magasforrasú
vizvezeték — Villanyvilágítás.
— Izletes ételek és kitűnő italok. —
Kőbányai Polgári Sör.

MITTEL ALAJOS
fürdőtulajdonos.

MANN JÓZSEF
vendéglős.

Vasár- és ünnepnapokon
katonahangverseny.

Telefon sz. 19.

Telefon sz. 19.

Wellmann Testvérek

Vas- és fémáru kereskedés
Via del Pozzo 2 — FIUME — Via del Pozzo 2.
Raktárak Via delle Piile 4 és Scoglietto 2. sz.

ajánlják dusan felszerelt raktárakat vas- és fémáruban,
mindenféle szerszámokban és épületvasalásokban.

Feliratok — Másoló prések. — Sulyzók.

Nagy raktár hidas-, tizedes és konyha-mérlegekben
„KOMET” önműködő ajtózáró készülék.

Forgópisztolyok. — Szobapuskák. — Töltények.

II.

Hirdessen „A TENGERPART” napilapban!

V. évfolyam!

„A Tengerpart” ötödik éve áll fenn és oly elterjedésnek örvend, a milyent
eddig Fiumében egyetlen egy magyar lap sem tudott felmutatni.

„A TENGERPART” minden hirdetése eredménynyel jár.

Kiadóhivatal: Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház.

Telefon 229. sz.

Ugyanott vétetnek fel előfizetések
is bármely naptól kezdve.

Telefon 229. sz.

V. évfolyam!

„A Tengerpart” független és szókimondó irányával szerezte meg
népszerűségét és olvasottságát.

CRNKOVIĆ

szálloda, penzió és kávéház.
CIRKVENICA.

A fürdő központján, közvetlen a tengerpart
mentén, a mólótól 2 pezcnyire.

Kitűnő magyar és német konyha.

Kitüntette a német orvos kongresszus által.

Eredeti magyar és német fajborok valamint Müncheni és Pilseni sörök.

Utazóknak és kirándulóknak kiválóan alkalmas hely.

Olcso árak.

Pontos kiszolgálás.

Tulajdonos: CRNKOVIĆ JÓZSEF.

Bonbonniere Möve

Előkelő Mulató

Abbazia Bristol - szálló

Estéknként nemzetközi varieté-előadások kizárólag elsőrendű művészi erők felléptével.

Kitűnő szellőztetés.

A fiumei közönség és az idegenek figyelmébe!

A legelső rendű uri és női

divat-különlegességek

Fiumében kizárólag

Alpron Attilio

czégnél a Corsón kaphatók.

A DREHER ANTAL-féle egyesült söngyárok részvénytársaságának.

(gyár Budapest-Kőbánya) FIUMEI FŐRAKTÁRA.

Iroda: Ürményi-tér 6. — Telefon szám 22.
Jégyár: Canale-utca, Steinmann-ház.

GYÓGYHATÁSÚ

DUPLA MALÁTA SÖR

Orvosok által ajánlott gyógyító hatású sör. A sör hetenként 25 majolika palackot tartalmazó eredeti ládákban érkezik frissen a gyárból. — Ezen kitűnő sörön kívül állandóan raktáron van kiviteli és márciusi sör, 1/4, 1/2 és 1 hl.-es hordókban és 50 fél literes palackot tartalmazó eredeti ládákban

Vendéglősök rendelésre barna dupla maláta sört is kapnak. — Bárhova házhoz is történik szállítás.

DETAIL ELÁRUSÍTÁS: minden jobb fűszer- és csemege-üzletben.

Mindenkor friss csapolás:

Főképviselet: Rupnik Emil, Ürményi-tér 6.

Prodam és Társa Fiume

Mérnöki iroda és iparvállalatok berendezése
Via Adamich I. sz. Via Adamich I. sz.

Villanyos világítási, villámhárító, telefon és villanyos-csengő berendezések.
Villanyos motorok és szellőztetők. — Villamos központok berendezése.

Nagy raktár világító testekben és felszerelési anyagokban.

Különlegesség: „Wolftram” villanykörték 70% árammegtakarítással.

Pálma-Hajviz

a legjobb szer korpa és hajhullás ellen.

Kapható CSIZMÁS DEMETER

fiumei első magyar fodrásznál

Via Adamich 2. sz. (az Europa szálló közelében).

és minden drogériában és fodrászüzletben.

ADRIA ÉTTEREM

— FIUME, —

Piazza Elisabetta. o—o—o Via Adamich.
A város központjában.

Idegenek találkozó helye.

Kitűnő konyha.

Minden időben friss halak.

ELSO FIUMEI

RUHA - SANATORIUM

Corso prolungato (az Eden kávéház mellett).

Ruhát vasalásra és javításra átveszek. Olcso havi előfizetés ellenében rendben tartom az egész ruhakészletet. 30 éves szakmabeli tapasztalatom van.

Szíves pártfogást kér

H. Schönberg ferfiszabó.

Első és legjobb hírnevű óráüzlet

Nattich Henrik

FIUME, Corso.

Chronometer és műórás.

Genfi és Glashütte-féle angol különlegességi gyártmányok.

TIROLESE VENDÉGLŐ

Fiume, Corso az Adamich térrel szemben.

Kitűnő ételek és italok a nap minden szakában. Remek halak
Az idegenek találkozó helye.

KIADÓTULAJDONOS: „A TENGERPART” LAPKIADÓ VÁLLALAT.

Felölös szerkesztő: Kovács Ferenc.

NYOMATOTT: A QUARNERO NYOMDÁBAN FIUME.